

Элдор Арипов Марказий Осиё келажак моделининг асосий элементларини тақдим этди

Остона шахрида Қозоғистон Республикасы Президенти ҳузуридаги Стратегик тадқиқотлар институти томонидан ташкил этилган “Ўзгарувчан дунёда Осиё: келажак кун тартиби” мавзусида хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича Марказий Осиё форуми бўлиб ўтди.

Икки кун давом этган анжуманда минтақамиз мамлакатлари, Россия, Хитой, Европа Иттифоки, АҚШ, Япония, Ҳиндистон, Покистон, Жанубий Корея, Буюк Британия, Бирлашган Араб Амириклари, Қатар ва бошқа давлатлар мутахассислари, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг юқори даражадаги вакиллари, таниқли сиёsatчилар ва дипломатлар, етакчи эксперталар – дунёning 25 давлатидан жами 60 га яқин делегат қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Стратегик ва минтақаларaro тадқиқотлар институти (СМТИ) директори Элдор Арипов “Марказий Осиёни минтақалаштириш: янги модел излаб...” мавзусидаги сессияда маъруза қилди.

Эксперт дастлаб Марказий Осиёнинг кейинги 10 йиллик ривожи хусусидаги тасаввури билан ўртоқлашди, минтақавий ҳамкорликни ривожлантириш нұқтai назаридан минтақавий үзига хосликни шакллантириш алоҳида аҳамият касб этишига эътибор қаратди.

СМТИ директори таъкидлаганидек, бугунги кунга келиб, Марказий Осиёдаги ҳеч бир давлат ўз тақдирини ўзи белгилай олмайды. Аксинча, айни жараён минтақада содир бўлаётган умумий воқеа-ҳодисаларга бевосита боғлиқ. Буни кўп йиллардан буён энди аниқ ва равшан англаётганини таъкидлади.

Элдор Арипов сўзида давом этиб, ҳозирги давр биздан яқин ва қалин жипслашишни, минтақалашишнинг барқарор шаклини яратишни янада кескин ва қатъий талаб қилаётганини таъкидлади.

Қайд этилишича, стратегик устувор йўналишларни келишиш, Марказий Осиёнинг узоқ муддатли истиқболини кўзлаш, долзарб вазифаларни амалга ошириш учун ресурс ва механизмларни аниқлаш мухим аҳамият касб этади.

Марказий Осиёнинг келажакдаги модели мавзусини муҳокама қилар экан, Э.Арипов бир неча асосий унсурни ажратиб кўрсатди:

- 1) минтақавий ҳамкорлик жараёнига тўсқинлик қилаётган мавжуд фундаментал келишмовчилик ва қарама-қаршиликларни бартараф этиш;
- 2) ўзаро манфаатли мулоқот ва ҳамкорликни ривожлантириш учун зарур платформа ва механизмлар яратиш;
- 3) Иқтисодий ҳамкорликнинг Марказий Осиё давлатлари ўртасида тўлақонли эркин савдо режими шакллантирилишини назарда тутувчи янги моделини ишлаб чиқиши;
- 4) жаҳон миқёсида умумий манфаатларни самарали ҳимоя қилиш;
- 5) минтақа давлатлари ва манфаатдор ташқи кучлар ўртасидаги конструктив ҳамкорликнинг

мухим шартида Марказий Осиё очиқлигини сақлаш.

СМТИ директорининг фикрича, минтақавий ўзига хослик ушбу модельни қўллаб-қувватловчи намунавий йўриқномага айланиши керак, минтақавий ҳамкорлик эса нафақат умумий манбаатга, балки ҳамма учун умумий қадрият ва анъаналарга асослансангина, кутилган самарани бериши мумкин.

Форумда иштирок этган Ўзбекистон делегацияси раҳбари маданий-гуманитар алоқаларни янада ривожлантириш зарурлигини алоҳида урғулаб, бу жараёнда Ўзбекистон Президентининг умумий тарихимизни биргаликда чуқур ўрганишни ташкил этиш, жараёнга ёшларни фаол жалб этган ҳолда, Марказий Осиё маданият, санъат ва кино фестивалларини ўтказиш ғояси мухим роль ўйнашини таъкидлади.

“Бу минтақавий ҳамкорликнинг мустаҳкам пойдеворини яратишда жуда мухим. Шундагина биз ўтмишдаги тафовутларни унуглиб, истиқболга умумий назар ташлаймиз, ёрқин келажакни биргаликда қурамиз”, - дея хулоса қилди эксперт.

Манба